

СТАНОВИЩЕ

във връзка с открита процедура по публична защита на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма „Статистика и демография“

Изготвил становището: доц. д-р Любомир Иванов Тодоров, Стопанска академия „Д. А. Ценов“, катедра „Математика и статистика“, хабилитиран по научна специалност 05.02.06 „Статистика и демография“

Автор на дисертационния труд: Йордан Атанасов Моллов

Научен ръководител на докторанта: проф. д-р Поля Ангелова, Стопанска академия „Д. А. Ценов“, катедра „Математика и статистика“

Тема на дисертационния труд: „Статистическо изследване на използването на възобновяема енергия в България“

Основание за написване на становището: участие в научно жури съгласно Заповед №879/25.09.2018 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ и чл. 34, ал. 1 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ в СА „Д. А. Ценов“

I. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем от 195 страници и се състои от въведение, три глави, заключение, декларация за оригиналност, използвана литература, приложения, съдържание и списъци на таблиците и фигуранте. Библиографската справка на използваната и цитирана литература обхваща 131 източника, вкл. електронни, от които 62 на кирилица и 69 на латиница. В основния текст на дисертационния труд са включени 18 таблици и 38 графични изображения.

Предметната област на изследване в дисертацията обхваща използването на енергия от ВЕИ в България за периода 2007-2016 г. и по-конкретно закономерностите в състоянието и динамиката на използването на ВЕИ. **Изследователската теза** дава израз на убедеността на автора, че установяването на закономерностите в динамиката и структурата на използването на ВЕИ създава реални възможности за оптимизиране на информационното осигуряване и така подпомага вземането на управленски решения за достигане до устойчиво икономическо развитие чрез използването на възобновяема енергия.

Изложението е **структуррано** в три глави с обем съответно 50, 51 и 53 страници. Структурата е балансирана, като изложението прави логически издържан преход от концептуалните основи на възобновяемите енергийни източници към информационно-методологическите аспекти на статистическото изследване на ВЕИ и на тази основа – към статистико-икономически анализ на използването на енергия от възобновяеми енергийни източници.

В **първата глава** са разгледани последователно нуждата от енергия за икономическото развитие, глобалното затопляне и климатичните промени, породени от потреблението на изкопаеми горива, нарастването на населението на планетата и свързаните с това нараснали нужди от енергия, кризите с енергийните ресурси. Посочени са двата основни начина за справяне с дилемата на нарасналите потребности и негативните последствия – екстензивен и интензивен. Показано е, че в дългосрочна перспектива постигането на енергийна ефективност няма алтернатива и представлява обща стратегическа задача на повечето държави, призната като такава чрез протокола от Киото. **Втора глава** на дисертацията представя информационната база и методологията на анализа. **Трета глава** обхваща статистическия анализ на използването на енергия от възобновяеми източници. **Заключението** на дисертационния труд описва основните моменти от извършената работа и по-важните изводи. Посочените резултати кореспондират с реалното съдържание на отделните точки и глави и представляват израз на успешно решените изследователски задачи, като систематизират практическата полезност на използването на статистическите данни и методи при събирането на информация и при извършването на задълбочен анализ на използването на възобновяемите енергийни източници в България.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Актуалността и значимостта на темата са разгледани във въведението на дисертационния труд. Подчертава се, че съвременното икономическо развитие е неразрывно свързано с потребление на енергия, както от органични горива, така и от възобновяеми източници. Докато традиционното потребление на ограничните запаси изкопаеми горива е свързано със замърсяване на околната среда, използването на възобновяемите източници предоставя нови перспективи пред икономическото развитие, поради тяхната практическа неизчерпаемост, като същевременно води опазване на земните ресурси. Ето защо един от приоритетите на стратегията Европа 2020 е насочен към насищаването на екологична икономика и по-ефективно използване на ресурсите, което намира отражение и в националните цели в областта на климата и енергията. В този аспект възобновяемите енергийни източници са основа за повишаване на

енергийната ефективност, сигурност и независимост, и следователно – въпрос със стратегическо значение за развитието на българската икономика.

Авторът показва много добро познаване на статистическата теория и практика, коректно се използват статистическите термини. **Научният стил** и издържан, като изводите са аргументирани с емпирични данни. Авторът показва, че е в състояние да извършва задълбочени научни изследвания, като от една страна използва резултатите на други автори в областта (коректно цитирани), а от друга – извежда статистическите закономерности в използването на възобновяема енергия чрез прилагането на различни, но подходящи за случая статистически методи и техники.

Авторефератът се състои от 35 страници, като пълно и точно отразява основните части на дисертационния труд и постиженията на автора.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Приносите на докторанта са ясно формулирани и коректно отразяват изследователските постижения на дисертационния труд. Те могат да се обобщят в следните направления:

- Обоснована е нуждата от разширяване на използването на ВЕИ поради недостига на енергийни ресурси, необходимостта от опазване на околната среда и намаляване на неблагоприятното въздействие върху климата.
- Систематизирана е европейската политика в сферата на ВЕИ, като е показана връзката ѝ със Стратегията Европа 2020 и националните стратегии за развитие.
- Представена е европейската енергийна статистика, като основен източник на информация за ВЕИ с високо качество и надеждност.
- След анализ на ключовите индикатори за оценка на напредъка в областта на енергетиката са установени основните им закономерности към нарастване, което допринася за достигане на поставените национални цели по отношение на ВЕИ.
- Установени са закономерностите на развитие на основните показатели за ВЕИ, които се изразяват от една страна в еднопосочност – тенденция към нарастване, а от друга – в разнородност, тъй като нарастването е с различна интензивност.
- Установени са основните характеристики на структурата на производството и използването (потреблението) на енергия от ВЕИ и намаляването на различията в сравнение с аналогичните структури на ЕС, което е признак за успешна конвергенция в сферата на ВЕИ.

IV. Въпроси по дисертационния труд

Нямам съществени бележки или въпроси по отношение на съдържанието на представения дисертационен труд.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Докторант Йордан Атанасов Моллов притежава задълбочени теоретични знания и практически умения за провеждане на самостоятелно научно изследване. Дисертационният труд съдържа значими научни приноси и отговаря на изискванията за придобиване на образователна и научна степен "доктор". Като член на научното жури давам **положителна оценка** и ще гласувам с убеденост за присъждането на образователната и научна степен "доктор" на докторант Йордан Атанасов Моллов.

28.10.2018 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Любомир Иванов)

